

Διαμόρφωση και ενδάρρυνση του θετικού κλίματος στην τάξη

Α. Μυνιάρη
2^ο Γυμνάσιο Πεύκης

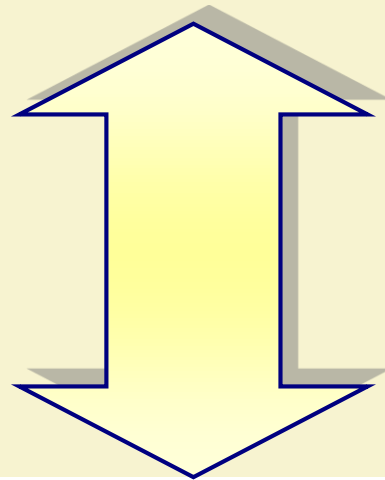
Γιατί:

Οι έρευνες δείχνουν ότι μια τάξη με θετικό κλίμα βοηθά τους μαθητές να ευδοκιμήσουν. Είναι πιο ενεργοί, εργάζονται σκληρότερα και δείχνουν μεγαλύτερη προθυμία για μάθηση.

σχολική κουλτούρα

**διαμόρφωση κλίματος
στην τάξη**

- ✓ **Θετικά συναισθήματα**
- ✓ **Οικοδόμηση σχέσεων**
- ✓ **Εμπλοκή των μαθητών**
- ✓ **Νοηματοδότηση**
- ✓ **Επίτευξη στόχων**

Πολυσύνθετος και απαιτητικός ο ρόλος των εκπαιδευτικών

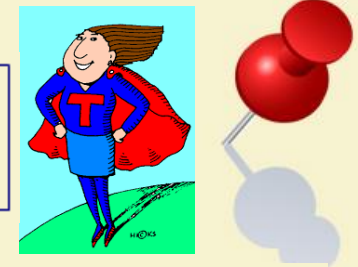

Δημιουργεί ασφαλές περιβάλλον,
στο οποίο οι μαθητές
αναλαμβάνουν ρίσκα ως προς τη
μάθησή τους.

Αναπτύσσει ηγετικές
δεξιότητες

Αποτελεί πρότυπο

Συμβάλλει στην κοινωνική
και συναισθηματική
ενδυνάμωση των μαθητών

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Ενθαρρύνει και
συμβουλεύει

Αξιοποιεί τις νέες
τεχνολογίες,
για να διευκολύνει τη
μάθηση

Συμβάλλει στην ανάπτυξη
μεταγνωστικών δεξιοτήτων των
μαθητών

Παρέχει τις κατάλληλες
πηγές και σχεδιάζει
διδασκτικά σενάρια

Είναι οργανωτής και
διευκολυντής της
μαθησιακής διαδικασίας

πάθος και δημιουργικότητα εκπαι-
δευτικών

εμπλοκή, συμμετοχή, μάθηση μαθητών

(Fullan, 2003:7)

Το φυσικό περιβάλλον

**Ο κύκλος
Των μικροσχημάτων**

Μικροστιγμή

Οποιαδήποτε στιγμή κατά την οποία μπορούμε να ενδυναμώσουμε τις σχέσεις μας με τους άλλους.

Σύνδεση δεξιοτήτων
και συμπεριφορών

Επινοητική
ανταπόκριση

Ο κύκλος
των μικροστιγμών

Νοοτροπία ανάπτυξης που
αντιμετωπίζει την ευφυΐα ως
δυναμική

παθητική

ενεργητική

εποικοδομητική

αποθαρρυντική

RELAY

Fixed Mindset

«Δεν είμαι μαθηματικό μυαλό.»
«Ο εγκέφαλός μου απλά δεν λειτουργεί με αυτόν τον τρόπο.»
«Ποτέ δεν ήμουν καλός σε αυτά.»

Η πεποίθηση ότι η ικανότητα ενός ατόμου να εκτελέσει μια συγκεκριμένη εργασία είναι έμφυτη και δεν μπορεί να βελτιωθεί

WHICH STEP HAVE YOU REACHED TODAY ?

<https://gr.pinterest.com/pin/72057662760629213/>

What Kind of Mindset Do You Have?

I can learn anything I want to.
When I'm frustrated, I persevere.
I want to challenge myself.
When I fail, I learn.
Tell me I try hard.
If you succeed, I'm inspired.
My effort and attitude determine everything.

I'm either good at it, or I'm not.
When I'm frustrated, I give up.
I don't like to be challenged.
When I fail, I'm no good.
Tell me I'm smart.
If you succeed, I feel threatened.
My abilities determine everything.

Created by: Reid Wilson @wayfaringpath © ⓘ ⓘ ⓘ Icon from: thenounproject.com

<http://soheefit.com/growth-mindset/>

Μακροδομές

- ✓ Επαναλαμβανόμενες
- ✓ Προσχεδιασμένες
- ✓ Σε αυτές οι μαθητές παίζουν ενεργό ρόλο
- ✓ Συνδέονται με την ανάπτυξη μίας δεξιότητας ενός χαρακτηριστικού

**Παροχή σαφών οδηγιών.
Υπαρξη υψηλών προσδοκιών
και σαφής έκφρασή τους.**

Ταξίδε στον κόσμο της γνώσης!
Δε θάλει κολύ κόνε, θάλει τρώει!

Πριν το σχολείο....

- ✓ Φρόντισε, αφού συμβουλευτείς το πρόγραμμα σου, να έχεις ετοιμάσει τη τσάντα σου από το προηγούμενο βράδυ.
- ✓ Ξεκίνησε την ημέρα σου με ένα καλό πρωινό, που θα δώσει στο σώμα σου αλλά και στο μυαλό σου την απαραίτητη ενέργεια.

Στην τάξη....

- ✓ Να κατευθύνεσαι στην τάξη μόλις χτυπήσει το κουδούνι. Κάθισε στο θρανίο σου και ετοιμάσε ό,τι χρειάζεται πριν αρχίσει το μάθημα.
- ✓ Να συνεργάζεσαι με τους δασκάλους σου και με τους συμμαθητές σου και να συμμετέχεις στο μάθημα ενεργά και με κέφι. Να μιλάς ευγενικά.
- ✓ Να φροντίζεις το περιβάλλον της τάξης σου και να το διατηρείς καθαρό.
- ✓ Να αποφεύγεις να διακόπτεις τους άλλους όταν μιλούν και να περιμένεις υπομονετικά τη σειρά σου.
- ✓ **Μη διστάζεις να ρωτήσεις:** τους καθηγητές σου όταν έχεις απορίες ή θα τους μιλήσεις για αυτά που σε απασχολούν.

Και να θυμάσαι! Μεγαλύτερη συγκέντρωση στο σχολείο μεταφράζεται σε περισσότερο παιχνίδι στο σπίτι.

Όταν μελετάς στο σπίτι

- ✓ Να αποφεύγεις όλα όσα σε αποσπούν (υπολογιστή, τηλέφωνο, κλπ) και να δουλεύεις συγκεντρωμένος/η. Γρατόσο μη ξεχνάς να κάνεις μικρά διαλείμματα.
- ✓ Να αρχίζεις τη μελέτη από τα μαθήματα που σε δυσκολεύουν.
- ✓ Αφού διαβάσεις μία σελίδα ή μία ενότητα, προσπάθησε να θυμηθείς τα κεντρικά σημεία.
- ✓ Να συσχετίζεις αυτά που μαθαίνεις με όσα ήδη γνωρίζεις.
- ✓ Η εξάσκηση βοηθά την εμπέδωση της γνώσης. Στην πραγματικότητα έχεις καταλάβει κάτι, όταν μπορείς να το κάνεις μόνος σου.
- ✓ Να βλέπεις τα λάθη σου ως ευκαιρίες μάθησης.

Έχνα τη λέξη αποτυχία
Εάν μαθαίνεις καινούργια πράγματα βγαίνεις πάντα κερδισμένος.

Και μη ξεχνάς!

- ✓ Μην αφήνεις τα μαθήματα σου για την τελευταία στιγμή. Να κοιμάσαι αρκετά. Ο ύπνος βοηθά στην οργάνωση των γνώσεων και χαρίζει πιο καθαρό μυαλό.

- ✓ Να γυμνάζεσαι για να δυναμύνεις μαζί με το σώμα και το μυαλό σου!

Στοιχεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, όταν δίνουμε κατευθύνσεις.

- ✓ Εξασφαλίστε ότι οι μαθητές σας ακούνε.
- ✓ Υπογραμμίστε το θετικό, δηλαδή τι κάνουν οι μαθητές που ανταποκρίνονται.
- ✓ Χρησιμοποιήστε όσο το δυνατόν λιγότερα λόγια και οπτικά βοηθήματα.
- ✓ Σπάστε πολύπλοκες εργασίες σε μικρότερα βήματα.
- ✓ Ελέγξτε τι έχουν κατανοήσει.

Θετική γλώσσα

Σας υπενθυμίζω να σηκώνετε το χέρι σας και να περιμένετε να σας δώσει ο λόγος. Να ακούγεται μία φωνή κάθε φορά.

Μην πετάγετε, διαφορετικά δε θα μπορέσω να παρακολουθήσω τη συζήτηση

Όνομα: _____

~Λίστα ελέγχου για φιλική επιστολή~

Αφού ολοκληρώσετε τη σύνταξη της φιλικής επιστολής χρησιμοποιήστε αυτήν την λίστα, για να σας καθοδηγήσει να ελέγξετε εάν ακολουθήσατε τη σωστή πορεία.

- 1. Έγραψα πάνω δεξιά την ημερομηνία;
- 2. Ξεκίνησα το γράμμα μου με φιλική προσφώνηση;
- 3. Μετά την προσφώνηση άλλαξα γραμμή και ξεκίνησα με κεφαλαίο γράμμα;
- 4. Στην αρχή της επιστολής εξηγώ τον λόγο για τον οποίο έγραψα το γράμμα;
- 5. Χώρισα παραγράφους και κάθε παράγραφος μπορεί να αποδοθεί με έναν πλαγιότιτλο;
- 6. Έχω χρησιμοποιήσει συνδετικές λέξεις και φράσεις;
- 7. Κλείνω την επιστολή αναφέροντας ότι επιθυμώ να λάβω απάντηση ή νέα του παραλήπτη;
- 8. Έχω χρησιμοποιήσει την κατάλληλη επιφώνηση;
- 9. Υπέγραψα την επιστολή μου με την υπογραφή μου στην επόμενη γραμμή κάτω από την εσοχή κλεισίματος;
- 10. Διάβασα τουλάχιστον άλλη μία φορά ολόκληρη την επιστολή για να εντοπίσω ορθογραφικά και εκφραστικά λάθη;

Ανώτερος στόχος είναι οι οδηγίες να μετατραπούν σε ρουτίνες με αποτέλεσμα:

- ✓ Την εύρυθμη λειτουργία της τάξης
- ✓ Την εξοικονόμηση χρόνου

Ομαδική εργασία

 Περισυνήστε τις καρέζες σας στην ομάδα σας.

 Διαλέγτε ομαδικά.

 Απολλάξτε ιδίως όλοι ομαδικά.

 Παραδώστε την εργασία σας.

 Εκμηδενίστε στο ύψος σας.

**Η μη λεκτική επικοινωνία
αναπόσπαστο κομμάτι
της διδακτικής πράξης**

Εξωγλωσσικά στοιχεία

- ✓ Οι χειρονομίες
- ✓ Οι κινήσεις
- ✓ Η στάση του σώματος
- ✓ Ο βηματισμός
- ✓ Η έκφραση του προσώπου.
- ✓ οι φυσιολογικές αντιδράσεις.
- ✓ Η βλεμματική επαφή
- ✓ Η εγγύτητα

Εξωγλωσσικά!

Παραγλωσσικά στοιχεία

- ✓ Ο επιτονισμός
- ✓ Οι παύσεις
- ✓ Η προφορά
- ✓ Η ένταση της φωνής

Παραγλωσσικά στοιχεία

- ✓ Ο επιτονισμός
- ✓ Οι παύσεις
- ✓ Η προφορά
- ✓ Η ένταση της φωνής

**Αντιμετώπιση ανεπιθύμων
συμπεριφορών**

PresenterMedia

Αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων

- Δεν ερχόμαστε σε οξεία αντιπαράθεση
- Δεν δίνουμε ψεύτικους επαίνους
- Δεν κρατάμε κακία
- Δεν κάνουμε την ψυχραιμία μας.
- Δεν αγνοούμε συμπεριφορές που διαταράσσουν την εκπαιδευτική διαδικασία

Προσπαθούμε να βρούμε τι υποκίνησε τη συμπεριφορά. (ανία, προσπάθεια να προσελκύσει το ενδιαφέρον, έλλειψη αυτοεπιμόρφωσης, έλλειψη αγωγής, ψυχολογικές διαταραχές, υπερκινητικότητα κ.λπ.) για να εξαλείψουμε το κίνητρο και σε καταστάσεις που δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε ζητούμε τη βοήθεια ειδικών.

Τι κάνουμε

Ενεργούμε προληπτικά (βλεμματική επαφή, ελκυστικό μάθημα, εμπλοκή του συνόλου των μαθητών στη διδακτική πράξη, σαφές πλαίσιο κανόνων, οικοδόμηση υγιεινών σχέσεων, επίδειξη ενδιαφέροντος για τους μαθητές, αποδοχή των μαθητών κ.λπ.)

**Κοινωνική και συναισθηματική
ενδυνάμωση**

Αποσκευές με... αξία

Οι αξίες μας

ΑΠΟΣΚΕΥΕΣ ΜΕ... ΑΞΙΑ

Οι αξίες μας

- Αγάπη
- Αλληλεγγύη
- Επικοινωνία
- Ελπίδα
- Απόδοξη της διαφορετικότητας
- Σεβασμός
- Αυτοεκτίμηση

Η αγάπη μας ενώνει
και η φιλία μας ενισχύει
Μας φωτίζει η ελπίδα
σαν χιλιόχρονη ηλιακίδα
Ο σεβασμός αν δεν υπάρχει
την ομάδα θα καλύψει
και έτσι θα χάσει
την αυτοεκτίμηση ή γοβερή
και η επικοινωνία θα πέσει
σαν γόφρο πανταρι
Ας αποδεχόμαστε τις διαφορές
δικώς αναστεναχμούς
Η αλληλεγγύη γόνυς μας ασφάλει
στα να είναι η ζωή μας τρομερή

Ξεκινάμε το ταξίδι μας

με

τις αξίες μας. Στις αποσκευές

μας

έχουμε πολλά ευόδια για να αντιμετωπίσουμε τις αντιξοότητες. Η

, ο σεβασμός,

, η αλληλοβοήθεια

, η αλληλεγγύη

, η εμπιστοσύνη μας

καθοδηγούν

μας στηρίζουν, μας βοηθούν να βελτιωνόμαστε και να καλιεργούμε κοινωνικές

σχέσεις, να αποκτούμε νέους φίλους, να είμαστε συμπονετικοί και να συνυπάρχομε αρμονικά

Επιπλέον η ομαδικότητα

παίζει σημαντικό ρόλο στον τρόπο με τον οποίο

συνεργαζόμαστε. Τέλος ένα άλλο σημαντικό στοιχείο είναι το χιούμορ

επειδή δημιουργεί

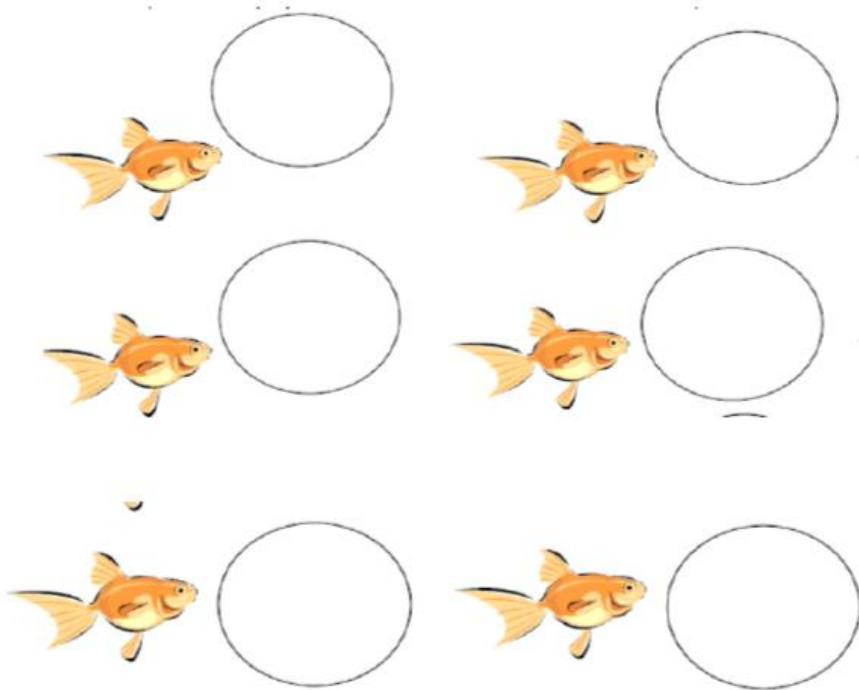
ευχάριστο κλίμα.

Ψαρεύοντας κομπλιμέντα

Όλοι έχουμε ανάγκη από κομπλιμέντα. Γράψε το όνομα σου και δώσε το χαρτί στα μέλη της ομάδας. Το χαρτί θα κυκλοφορήσει μέχρι να γεμίσει. Στη συνέχεια να επιστραφεί σε αυτόν που του ανήκει

Όνομα:

Πώς αισθάνθηκες όταν τα διάβασες;

Ψαρεύοντας κομπλιμέντα

Όλοι έχουμε ανάγκη από κομπλιμέντα. Γράψε το όνομα σου και δώσε το χαρτί στα μέλη της ομάδας. Το χαρτί θα κυκλοφορήσει μέχρι να γεμίσει. Στη συνέχεια να επιστραφεί σε αυτόν που του ανήκει

Όνομα: Λ. Γ. ...

Πώς αισθάνθηκες όταν τα διάβασες:

Όταν δινόμουν όλα τα "κομπλιμέντα", -σκέψα, έγνωσα
Χαίρομαι καθώς μάθαινα να γνωρίζω πως σκέφτομαι και πόσο άξιο
χίος την τάξη μου για μένα και μέσα από αυτό γνώρισα καλύτερα
τον εαυτό μου και αυτό βοηθάει να σκέφτομαι ^{πιο} βέλτο

Τι τύπος είσαι ;

Ο Γιάννης, ο Δημήτρης και ο Φίλιππος είναι τρεις φίλοι που πηγαίνουν στην Α' Γυμνασίου. Ο καθηγητής της Ιστορίας τους αναθέτει για το Σαββατοκύριακο να κάνουν μαζί μία εργασία για τα σημαντικότερα έργα της Αθήνας του «Χρυσού Αιώνα». Στο τέλος, όμως, ο Γιάννης τους αποκαλύπτει ότι, επειδή το Σαββατοκύριακο έχει ήδη κανονίσει να πάει εκδρομή με τους γονείς του, δεν μπορεί να τους βοηθήσει στην εργασία. Ζητά, μάλιστα, από τα παιδιά να την κάνουν αυτά για χάρη του και στο τέλος να βάλουν το όνομά του. Ο Δημήτρης, παρόλο που δεν συμφωνεί, αναγκάζεται να δεχθεί την πρόταση του Γιάννη για να έρθει σε ανοιχτή αντιπαράθεση μαζί του. Ο Φίλιππος από την άλλη, εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για τον τρόπο που χειρίζεται το θέμα ο Γιάννης και του λέει πως αν δεν βοηθήσει στην εργασία, το όνομά του δεν πρόκειται να μπει στο τέλος.

1. Ποια είναι τα συναισθήματά σου ;

2. Ποιες είναι οι σκέψεις, οι ανάγκες και η συμπεριφορά σου ;

3. Ποιες είναι οι συνέπειες της στάσης που υιοθέτησες ;

Τι τύπος είσαι;

Γιάννης ο Μπόμπι.

Ο Γιάννης, ο Δημήτρης και ο Φίλιππος είναι τρεις φίλοι που πηγαίνουν στην Α΄ Γυμνασίου. Ο καθηγητής της Ιστορίας τους αναθέτει για το Σαββατοκύριακο να κάνουν μαζί μία εργασία για τα σημαντικότερα έργα της Αθήνας του «Χρυσού Αιώνα». Στο τέλος, όμως, ο Γιάννης τους αποκαλύπτει ότι, επειδή το Σαββατοκύριακο έχει ήδη κανονίσει να πάει εκδρομή με τους γονείς του, δεν μπορεί να τους βοηθήσει στην εργασία. Ζητά, μάλιστα, από τα παιδιά να την κάνουν αυτά για χάρη του και στο τέλος να βάλουν το όνομά του. Ο Δημήτρης, παρόλο που δεν συμφωνεί, αναγκάζεται να δεχθεί την πρόταση του Γιάννη για να μην έρθει σε ανοικτή αντιπαράθεση μαζί του. Ο Φίλιππος από την άλλη, εκφράζει τη δυσαρέσκειά του για τον τρόπο που χειρίζεται το θέμα ο Γιάννης και του λέει πως αν δεν βοηθήσει στην εργασία, το όνομά του δεν πρόκειται να μπει στο τέλος.

θ.13

1. Ποια είναι τα συναισθήματά σου;

- Στενοχωριέμαι που ανάγκασε τους φίλους μου να κάνουν μόνη τους την εργασία αλλά και δεν ήμουν να πω όχι στους γονείς μου

2. Ποιες είναι οι σκέψεις, οι ανάγκες και η συμπεριφορά σου;

Ο Δημήτρης είναι μια χαρά αλλά ο Φίλιππος "ντροπή σου αγόρι μου"

3. Ποιες είναι οι συνέπειες της στάσης που υιοθέτησες;

Κάποιοι θυμώνουν αλλά δεν το δείχνουν και κάποιοι άλλοι θυμώνουν και σου σπανε τα νευρά

Ας συνοψίσουμε τα συναισθήματα και τις σκέψεις του Γιάννη, όπως τα εξέφρασαν οι μαθητές που τον υποδύθηκαν.....

Ο Φίλιππος δε δέχτηκε την πρότασή μου και δε θα βάλει το όνομά μου. Τσακώθηκα μαζί του, αλλά δε φταίω μόνο εγώ. Φταίει και εκείνος. Νοιώθω ότι θα μπορούσαμε να τα βρούμε με το διάλογο.

Ο Δημήτρης είναι μια χαρά αλλά ο Φίλιππος «ντροπή σου αγόρι μου». Βέβαια στενοχωριέμαι που αναγκάζω τους φίλους μου να κάνουν μόνοι τους την εργασία αλλά δεν μπορώ να πω όχι στους γονείς μου. Γιατί να μη βάλουν το όνομά μου. Τι τους πειράζει. Γι' αυτό είναι οι φίλοι στο κάτω κάτω. Μπορούν να μου κάνουν μία χάρη. Θα έπρεπε να με καταλάβουν και να με βοηθήσουν. Κοίτα ρε τι φίλους έχω!

Έχω θυμώσει με τον Φίλιππο και δεν του ξαναμιλάω. Κάποιοι θυμώνουν και σου σπάνε τα νεύρα. Αισθάνομαι όμως και τύφει που δε θα βοηθήσω αλλά δε θέλω να αποκαλύψουν ότι δε συμμετείχα στην εργασία.

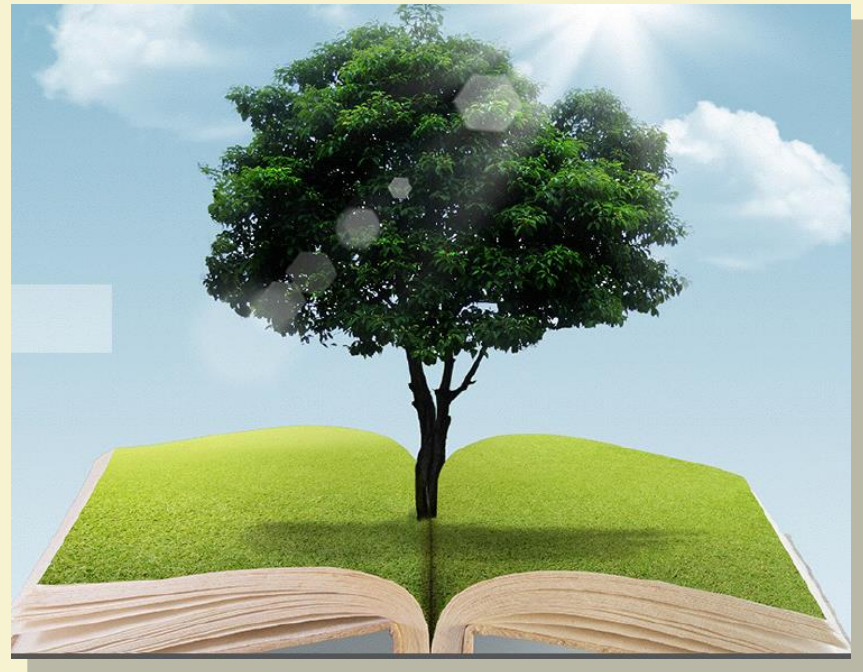
Ο Γιάννης το Σαββατοκύριακο έχει κανονίσει εκδρομή με τους γονείς τους. Γι' αυτό ζητάει από τους δύο του φίλους να κάνουν μόνοι τους την εργασία που είχαν αναλάβει αλλά να συμπεριλάβουν σε αυτήν και το όνομά του.

Επιμέδωση γνώσης και εξάσκηση με παιγνιώδη μορφή και με πρωτότυπους και δημιουργικούς τρόπους:

- Παιχνίδια ρόλων
- Δημιουργική γραφή
- Σταυρόλεξα
- Το τρενάκι του τρόμου
- Παρωδίες
- Πόρτες κλπ.

Οπτικοποίηση Χαϊκού : Την κοινή μοίρα
μοιραζόμαστε εμείς
όλοι μαζί

Συμπληρώνω το νανούρισμα με ζευγαρωτή ομοιοκαταληξία:

Κοιμήσου συ, παιδάκι μου, κι εγώ σε νανουρίζω,

.....

Κοιμήσου, αγγελούδι μου, και όνειρα γλυκά σου

.....

Κορούλα μου εσύ καλή και κοσμοξακουσμένη,

.....

Ο ύπνος τρέφει τα μωρά κι η υγεία τα μεγαλώνει

.....

Μαλαμ στένια τα μαλλιά και αργυρή η καρδιά σου,

.....

Κοιμήσου και παρήγγειλα στην Πόλη τα προικιά σου

.....

Έλα Χριστέ και Παναγιά, και παφ' το στους μπαξέδες

.....

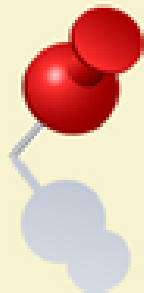

Κοιμήσου συ, παιδάκι μου, κι εγώ σε νανουρίζω,
Τον ύπνο σου με όνειρα εγώ θα τον γεμίζω/στολίζω.
Κοιμήσου συ αγάπη μου και γω θα σε φροντίζω
Κοιμήσου, αγγελούδι μου, και όνειρα γλυκά σου
Κι' όλα τα δώρα τ' ουρανού να είναι στην ποδιά σου
Και σ' αγαπούν αληθινά αυτοί που ναι κοντά σου
Κορούλα μου εσύ καλή και κοσμοζακουσμένη,
Μ' όλες τις χάρες του Θεού να είσαι προικισμένη
Θα σ' έχω στην αγκάλη μου βαθιά μέσα κρυμμένη
Με χέλια όλη σου η ζωή να ναι τριχυρισμένη
Ο ύπνος τρέφει τα μωρά κι η υγεία τα μεγαλώνει
Και η κυρά η Παναγιά τα καλοσημερώνει
Η μάνα τους τα αγαπά ποτέ δεν τα μαλώνει
Μαλαματένια τα μαλλιά και αργυρή η καρδιά σου.
Και χρυσαφένια πάντοτε να ναι τα όνειρά σου.
Και όλα του κόσμου τα καλά να είναι στην ποδιά σου
Και οι Άγγελοι να κάνουνε γλυκά τα όνειρά σου
Κοιμήσου και παρήγγειλα στην Πόλη τα προικιά σου
Κι' όλα τα αρχοντόπουλα να πέσουν στην ποδιά σου
Έλα, Χριστέ και Παναγιά, και παρ' το στους μπαξέδες
Και χέμισε τους κόρφους του λουλούδια μενεξέδες
Σε ρόδα τριαντάφυλλα και μες τους μενεξέδες

Σας
ευχαριστώ

Βιβλιογραφία-Δικτυογραφία

- ✓ <http://www.teachthought.com/uncategorized/9-roles-teacher-leads/>
- ✓ <http://sohefit.com/growth-mindset/>
- ✓ <https://www.coursera.org/learn/teaching-character>
- ✓ <https://www.crisisprevention.com/Resources/Knowledge-Base/Classroom-Management-Techniques>
- ✓ http://ong.ofa.gov/frg/FRGresources/emotional_intelligence_13-18.pdf
- ✓ Fullan, M. (2003). *The moral imperative of school leadership*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, Toronto: Ontario Principals' Council
- ✓ Χατζηχρήστου, Χ., Δημητροπούλου, Π., Κατή, Α., Κωνσταντίνου, Ε., Λαμπροπούλου, Α., Λυκισάκου, Κ., Μπακοπούλου, Α. (2004). *Πρόγραμμα Προαγωγής της Ψυχικής Υγείας και Μάθησης Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο*. Εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτικούς και μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αθήνα: Τυπωθήτω